Міністерство освіти і науки України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
49000, м. Дніпро, вул. Сергія Єфремова, 25,
тел. (056) 744-81-32, факс (056) 744-08-67, 744-53-03
E-mail: info@dsau.dp.ua, dneprddaev@ukr.net **Web:** www.dsau.dp.ua **Код ЄДРПОУ 00493675**

14.03.2017 № 43-11-369 На № _____ від _____

000051

Довідка про творчий внесок у роботу

«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України», яка подана на здобуття Державної премії України у галузі науки та техніки

доктора наук з державного управління, професора, ректора Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету
Кобця Анатолія Степановича

У рамках виконання роботи Кобець Анатолій Степанович виступив як співавтор розробки концепції просторової агроекології як основи розробки практичних інструментів управління пертиненцією на порушених і рекультивованих землях, що відображено у колективній монографії «Просторова агроекологія та рекультивація земель». Ним реалізовано підхід до моделювання збалансованого розвитку агросфери на техногенно-навантажених територіях та гіпотез про ефективність удосконалення інформаційного забезпечення функціонування сільського господарства з застосуванням концептуальних моделей. Підходи, процедури і методи просторової агроекології впроваджено в практику наукових досліджень з застосуванням первинних просторово-координованих даних відновлених територій. Теоретично обґрунтовано пертиненцію як цільову функцію формування стійких агроекосистем на рекультивованих землях та висвітлено соціально-економічні аспекти збалансованого (стійкого) розвитку техноекосистем. Запропоновано принципи створення безпечних складних техноекосистем при складнопідрядних процесах.

Відкрита суть нової екологічної парадигми, яка полягає у збережені навколишнього природного середовища та людства на Землі, розумінні сенсу життя, створенні більш справедливої екосоціальної системи, переході до здорового способу життя, повазі й любові до землі.

За темою роботи опубліковано 79 публікацій, серед яких 57 статей (в тому числі 17 статей у виданнях, які присутні у наукометричній базі даних Web of Science), 3 монографії, 2 навчальних посібника. Згідно баз даних SCOPUS h-індекс – 1, згідно Google Scholar – 5 (i10-index – 4).

Перший проректор – проректор
з навчальної роботи Дніпропетровського
державного аграрно-економічного
університету, проф. Д.М. Оноприєнко

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
**МИРОНІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
ПШЕНИЦІ ІМЕНІ В.М. РЕМЕСЛА**
08853, с. Центральне
Миронівського району Київської області
Тел.: (04574) – 74135; Факс: (04574) – 74-446

NATIONAL ACADEMY OF
AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE
**THE V.M. REMESLO MYRONIVKA
INSTITUTE OF WHEAT**
Tsentral'ne village, Myronivka district,
Kyiv region, 08853 UKRAINE
Tel.: +38-(04574)-74135; Fax: +38-(04574)-74-446

E-mail: mironovka@mail.ru; mwheats@ukr.net

10.03.2017 р № 02/97
На № _____ від _____

***Комітет з Державних премій
України в галузі науки і техніки***

ДОВІДКА ПРО ТВОРЧИЙ ВНЕСОК

О.А. Демидова

доктора сільськогосподарських наук, члена-кореспондента НААН, у підготовку циклу наукових праць

«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України»,

представленого на здобуття
Державної премії України в галузі науки і техніки за 2017 рік

У рамках виконання циклу робіт *Демидов Олександр Анатолійович* є ініціатором і співавтором розвитку нового наукового напряму – просторової агроекології як основи управління пертиненцією на порушених землях.

На основі біогеоценологічних досліджень вперше на засадах просторової екології встановлені кількісні і якісні інтегральні показники пертиненції на промислово-порушених земель України. Доведено що, сутність адаптованої з урахуванням раціонального природокористування селективної розробки родовищ за відкритого способу видобутку корисних копалин і рекультивації полягає в такій організації кар'єрних робіт, при якій техноландшафт функціонує як єдина стійка система, в якій господарські підсистеми (зовнішні та внутрішні відвали, траншеї, промислова зона, хвосто- і шламосховища, рекультивовані землі тощо) узгоджені з культурним ландшафтом, мають господарський і природоохоронний ефект. У таких складних техноекосистемах антропічні процеси та їх механізми (перспектива розвитку регіону, екоінформація напрямків рекультивації, селективна розробка родючого шару ґрунту і розкривних порід, гірничо-технічна та біологічна рекультивація, охорона навколишнього середовища тощо) – визначають використання відновленних територій: сільськогосподарський (рілля, сінокоси і пасовища, плодово-ягідні насадження), рекреаційний, лісогосподарський, санітарно-гігієнічний та інші напрямки.

Теоретично обґрунтовано систему вивчення складних техноагроекосистем, які формуються в процесі рекультивації, а також розроблено стійкі моделі відновлення земель з високою здатністю до

перетворення середовища. Встановлено закономірності просторової організації складних техноекосистем і стійкого розвитку за рахунок енергетичного, речовинного та інформаційного обмінів. Показано ефективність застосування в екологічних дослідженнях сучасних технологій, а саме: даних дистанційного зондування Землі, географічних інформаційних систем, геостатистики і багатовимірних статистичних методів аналізу даних.

Розроблено прикладні аспекти дослідження антропогенних територій на засадах просторової екології і науково-практичну систему управління пертиненцією на відновлюваних землях.

Зокрема, це методичні рекомендації з агроекологічної оцінки структури агроландшафтів і систем землекористування за даними дистанційного зондування Землі високого просторового розрізнення, науково-методичні рекомендації з класифікації рекультивованих ґрунтів, систематики та генетико-виробничої діагностики, рекомендації з проведення комплексу прийомів щодо формування і сталого функціонування рекультивованих ґрунтів.

Результати наукової діяльності впроваджені у сільськогосподарське виробництво. Вони були представлені на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях і використані при підготовці матеріалів до розгляду на засіданнях Президії Національної академії аграрних наук України з питань наукового забезпечення формування екологічно безпечних агроландшафтів та комплексного використання їх земельних і біологічних ресурсів в умовах змін клімату.

За тематикою роботи опубліковано 95 наукових праць, зокрема 1 монографію одноосібно і 9 – у співавторстві, 20 статей у фахових виданнях, 35 патентів, навчальний посібник, 11 методичних рекомендацій. За даними міжнародної наукометричної бази Google Scholar h-індекс становить – 3.

Претендент **О.А. Демидов**

Заступник директора з наукової роботи **В.М. Гудзенко**

Міністерство освіти і науки України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
49000, м. Дніпро, вул. Сергія Єфремова, 25,
тел. (056) 744-81-32, факс (056) 744-08-67, 744-53-03
E-mail: info@dsau.dp.ua, dneprddaey@ukr.net Web: www.dsau.dp.ua Код ЄДРПОУ 00493675

14.03.2017 № 43-11-368 На № _____ від _____

000050

Довідка про творчий внесок у роботу

«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України», яка подана на здобуття Державної премії України у галузі науки та техніки
доктора біологічних наук, професора, проректора з наукової роботи Дніпровського державного аграрно-економічного університету
Грицана Юрія Івановича

У рамках виконання роботи Грицан Юрія Іванович є співавтором розробки концепції просторової агроекології як основи розробки практичних інструментів управління пертиненцією на порушених і рекультивованих землях, що відображено у колективній монографії «Просторова агроекологія та рекультивація земель». Ним обґрунтовані принципи оптимізації навколишнього природного середовища як надзвичайно важливої проблеми, особливо для промислових регіонів нашої країни. Розкриті методологічні принципи для реалізації природовідтворення як перехід суспільства на екологічну парадигму розвитку. Обґрунтовано науковий напрямок – пертинентну біогеоценологію – концепцію про середовищеперетворюючу роль біоти, натепер в агроекологічному векторі розвитку агросфери. Розвинена концепція відновлення пертинентного потенціалу як теоретичної основи створення стійких агроекосистем на промислово порушених територіях. Закладені основи просторової агроекології як основи розробки практичних інструментів управління пертинецією на порушених і рекультивованих землях. Створенні теоретичні основи вирішення питання про взаємозв'язок екоморфічної організації агроекосистем, пертиненції та просторової агроекології

За темою роботи опубліковано 195 публікацій, серед яких 135 статей (в тому числі 25 статей у виданнях, які присутні у наукометричній базі даних Web of Science), 5 монографій, 4 навчальних посібника. Згідно баз даних SCOPUS h-індекс – 1, згідно Google Scholar – 7 (i10-index – 3).

Претендентом підготовлено доктора наук, дисертація якого безпосередньо пов'язана з темою роботи, яка подається на здобуття Премії.

Ректор Дніпропетровського
державного аграрно-економічного
університету проф. Кобець А. С.

Міністерство освіти і науки України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
49000, м. Дніпро, вул. Сергія Єфремова, 25,
тел. (056) 744-81-32, факс (056) 744-08-67, 744-53-03
E-mail: info@dsau.dp.ua, dneprddaev@ukr.net **Web:** www.dsau.dp.ua **Код ЄДРПОУ 00493675**

14.03.2017 № 43-11-367 На № _____ від _____

000049

Довідка про творчий внесок у роботу

«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України», яка подана на здобуття Державної премії України у галузі науки та техніки
кандидата сільськогосподарських наук, доцента, проректора з навчальної роботи Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету
Волоха Петра Володимировича

У рамка виконання роботи Волох Петро Володимирович виступав як співавтор розробки концепції просторової агроекології як основи управління пертиненцією на порушених і рекультивованих землях, що відображено у колективній монографії «Рекультивация нарушенных земель как устойчивое развитие сложных техноэкосистем» (Розділ: Рекультивация нарушенных земель как устойчивое развитие сложных техноэкосистем: научные основы и практические приемы). Ним наведено основні закони, правила та принципи збалансованого (стійкого) розвитку техноекосистем в місцях розробки корисних копалин відритим способом (при самоорганізації техногенних ландшафтів так і антропічно сформованих різних варіантах відновлених територій: техноземи, літоземи, хемоземи). Вперше для літоземів за фітомеліоративний період встановлено надвисокий ефект збагачення порід біологічним азотом на рівні 2400-3000кг/га. На основі біогеохімії та енергетики сучасного грунтогенезу розвинена концепція біогеоценологічної пертиненції щодо інтенсивності концентрації елементів в розривних породах літосфери. Розвинена концепція екологічного землеробства, висвітлено агрохімічні та біологічні чинники просторової агроекології в організації агроекосистем. Розроблені практичні рекомендації рекультивації порушених земельта впровадження принципів біотехнологій в агросфері.

За тематикою роботи опубліковано 117 робіт наукового спрямування, серед них 87 статей (3 статті присутні у наукометричній базі даних SCOPUS), 1 монографія, 4 навчальних посібника, отримано 23 патента на корисні моделі та способи рекультивації. Згідно баз даних SCOPUS h-індекс-3.

Ректор Дніпропетровського
державного аграрно-економічного
університету, проф. Кобець А.С.

21

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

49050, м. Дніпро, 50, пр. Гагаріна, 72, телефон (056) 374-98-00, 374-98-01, факс (056) 374-98-41, 374-98-42, E-mail: cdep@mail.dnu.dp.ua

"23" липня 2020 р. № 517

на № _____ від _____

Довідка про творчий внесок у роботу

«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України», яка подана на здобуття Державної премії України у галузі науки та техніки

доктора біологічних наук, професора кафедри зоології та екології Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Жукова Олександра Вікторовича

У рамках виконання роботи Жуков Олександр Вікторович виступив як співавтор розробки концепції просторової агроекології як основи розробки практичних інструментів управління пертиненцією на порушених і рекультивованих землях, що відображено у колективній монографії «Просторова агроекологія та рекультивація земель». Ним розроблена технологія дешифровки даних дистанційного зондування Землі, яка дозволила створити алгоритм дослідження динаміки продукційного процесу в межах агроекосистеми в просторі та у часі. Обґрунтовано положення про фітоіндикаторні шкали рослинності як показники просторової неоднорідності екологічних умов техногенно трансформованих територій. Розроблено вчення про екоморфи та екоморфічні матриці ґрунтових тварин (докторська дисертація, монографія «Екоморфічний аналіз консорцій ґрунтових тварин»). Запропоновано уявлення про просторову агроекологію як теоретичну основу точного землеробства та процедур його застосування в умовах техногенної трансформації сільськогосподарських угідь. Показаний зв'язок між біогеоценологічною пертиненцією та біологічним різноманіттям. Розроблені практичні інструменти впровадження принципів просторової агроекології для вирішення практичних задач у тому числі для прогнозування чисельності шкідливих сільськогосподарських тварин. Розроблені принципи зоологічної діагности техноземів.

За темою роботи опубліковано 161 публікація, серед яких 115 статей (серед яких 5 статей у виданнях, які присутні у наукометричній базі даних SCOPUS, 20 – у Web of Science), 5 монографій, 4 навчальних посібників. Згідно баз даних SCOPUS h-індекс – 2, згідно Google Scholar – 11 (i10-index – 16).

Претендентом підготовлено 4 кандидата наук, дисертації яких безпосередньо пов'язані з темою роботи, яка подається на здобуття Премії.

Ректор Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара проф. Поляков М. В.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

03143, Україна, м. Київ, вул. Метрологічна, 12,
тел. (044) 526-23-38; тел/факс (044) 526-92-21; E-mail: agroecologynaan@gmail.com

07.03.2017 № 176/1
На № _____ від _____

Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки

ДОВІДКА ПРО ТВОРЧИЙ ВНЕСОК

О.І. Дребот, доктора економічних наук, професора, члена-кореспондента НААН, у підготовку циклу наукових праць ***«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України»,*** представленого на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки за 2017 рік

У рамках виконання роботи *Дребот Оксана Іванівна* виступила як співавтор при розробленні концепції просторової агроекології як основи управління пертиненцією на порушених землях, зосередивши свої дослідження на прикладі аграрних і лісових екосистем у контексті збалансованого природокористування та еколого-економічної оцінки використання природних ресурсів, розвитку вітчизняної лісоаграрної галузі тощо.

Нею розроблено і запропоновано методологічний підхід до інституціонального забезпечення сталого розвитку природокористування, сформульовано концептуальні положення реформування лісового господарства щодо проведення земельної реформи в Україні шляхом визнання земель лісогосподарського призначення природним ресурсом, що дасть змогу гармонізувати оцінку ефективності використання земельних ресурсів у лісівництві, з тією, що, прийнята в агропромисловому виробництві. Розроблено

напрями формування лісової політики України на основі інституційного підходу, що передбачає врахування інтересів сьогодення і можливих потреб майбутніх поколінь.

Результати досліджень д.е.н. Дребот О.І. були використані у діяльності: Комітету ВР України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи під час розробки проекту Закону України «Про внесення змін до ст. 39 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» і визначення земель (земельних ділянок) у межах облікових категорій «землі сільськогосподарського призначення і землі лісогосподарського призначення природними об'єктами загальнодержавного значення»; Державного агентства лісових ресурсів України для оптимізації системи економічних заходів щодо підвищення ефективності функціонування лісового господарства у кризовий період та ін.

Результати фундаментальних досліджень узагальнено та опубліковано у понад 130 наукових працях. Професор О.І. Дребот формує і розвиває школу молодих дослідників, підготувала чотирьох кандидатів економічних наук, дисертаційні роботи яких пов'язані з циклом наукових праць. За даними міжнародної наукометричної бази Google Scholar h-індекс становить 3.

Претендент **О.І. Дребот**

Директор Інституту
агроекології і природокористування НААН,
академік НААН **О.І. Фурдичко**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

03143, Україна, м. Київ, вул. Метрологічна, 12,
тел. (044) 526-23-38; тел/факс (044) 526-92-21; E-mail: agroecologynaan@gmail.com

13.03.2017 № 187
На № _____ від _____

Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки

ДОВІДКА ПРО ТВОРЧИЙ ВНЕСОК

О.С. Дем'янюк, кандидата сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника, у підготовку циклу наукових праць ***«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України»***, представленого на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки за 2017 рік

У рамках виконання роботи *Дем'янюк Олена Сергіївна* виступила як співавтор при розробленні концепції просторової агроекології як основи управління пертиненцією на порушених землях, зосередивши свої дослідження на прикладі аграрних екосистем. Нею теоретично обґрунтовано методологію оцінювання антропогенно трансформованих екосистем (на прикладі агроекосистем) з використанням стану та активності функціонування мікробіоценозів ґрунту за різних агроекологічних умов. Розроблено теоретико-методологічні принципи екологічного нормування стану ґрунту та встановлено залежності між показниками його біологічного стану і антропогенним впливом. Для превентивної оцінки негативних змін в агроландшафтах запропоновано систему критеріїв оцінювання і показників якості ґрунтів та земель за антропогенного впливу з урахуванням природних умов та видів господарського використання земель.

З метою поліпшення екологічного стану ґрунтів і відновлення їх продукційних властивостей розроблено методичні рекомендації застосування мікробіологічних препаратів як засобів сучасного конструктивного вирішення проблем оптимізації живлення рослин. Основним науковим доробком є розроблені екологічно безпечні технології застосування біологічних препаратів під основні сільськогосподарські культури, у т.ч. за вирощування пшениці озимої на чорноземних ґрунтах і фітомеліорованих гірських породах, науково-методичні засади створення мікробних препаратів для екологобезпечних інтегрованих систем захисту і удобрення рослин, що забезпечує невиснажливе

збалансоване використання агроресурсів у сільськогосподарському виробництві, знижує антропогенний тиск на агроекосистеми та дозволяє отримувати якісну і безпечну продукцію.

Результати наукової діяльності широко впроваджені у сільськогосподарське виробництво та висвітлювались на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, форумах. Зокрема, результати досліджень були використані при підготовці матеріалів до розгляду на засіданні Президії Національної академії аграрних наук України з питань «Наукового забезпечення формування екологічно безпечних агроландшафтів» (2013), «Наукових підходів до комплексного використання земельних і біологічних ресурсів агроландшафтів в умовах змін клімату» (2014) та Бюро Президії Національної академії аграрних наук України «Екологічна оцінка стану ґрунтів за використання біоіндикаторів» (2015). Претендент пройшла стажування у Державі Ізраїль (2006), Республіки Польща (2007), РФ (2007).

За тематикою роботи опублікована 51 наукова праця, у т.ч. 1 монографія у співавторстві і 1 методичні рекомендації. Претендентом підготовлено 1 кандидата наук, дисертація якої безпосередньо пов'язана з темою роботи, яка подається на здобуття Державної премії. Загальна кількість посилань на публікації складає 28 (за даними міжнародної наукометричної бази Google Scholar), h-індекс – 3.

Претендент **О.С. Дем'янюк**

Директор Інституту агроекології і природокористування НААН, академік НААН **О.І. Фурдичко**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

03143, Україна, м. Київ, вул. Метрологічна, 12,
тел. (044) 526-23-38; тел/факс (044) 526-92-21; E-mail: agroecologynaan@gmail.com

07.03.17 № 176
На № _____ від _____

Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки

ДОВІДКА ПРО ТВОРЧИЙ ВНЕСОК

А.Я. Гадзала, кандидата економічних наук у підготовку циклу наукових праць ***«Просторова агроекологія як основа управління пертиненцією в техногенних ландшафтах південного сходу України»,*** представленого на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки за 2017 рік

У рамках виконання роботи ***Гадзало Андрій Ярославович*** виступив як співавтор при розробленні концепції просторової агроекології з позиції формування та використання людського капіталу в аграрній сфері. Ним обґрунтовано наукові засади формування та ефективного використання людського капіталу в аграрному секторі економіки. Визначено соціально-економічну сутність людського капіталу регіону та його складові, умови формування й ефективного використання, своєрідність його відтворення в аграрній економіці. Здійснено оцінку потенціалу розвитку та нагромадження людського капіталу в регіонах України, та визначено основні причини деградації людського капіталу аграрної сфери, розроблено дієвий соціально-економічний механізм його відтворення й ефективного використання.

Основні теоретичні положення результатів дослідження претендента апробовано в методичних розробках, рекомендаціях і пропозиціях, викладено у 33 наукових працях, впроваджені в систему науки і освіти. За даними міжнародної наукометричної бази Google Scholar h-індекс – 3, i10-індекс – 1.

Претендент **А.Я. Гадзало**

Директор Інституту агроекології і природокористування НААН, академік НААН **О.І. Фурдичко**